

Türkiye’de Asbest ve Erionit ile İlgili Hastalıklar

İ ÖNSÖZ

Türkiye Asbest ve başka bir lifsel mineral olan Erionit’e bağlı malign ve benign hastalıklar bakımından dünyada en büyük sorunu olan bir ülke durumundadır. Yirminci yüzyılın son çeyreğinde başlatılan saha çalışmaları, Anadolu’nun kırsal alanlarında çevresel kaynaklı asbest ve erionit liflerinin solunmasına bağlı malign mezotelyoma’nın yaygın olduğunu ortaya çıkarmıştır. Mezotelyoma görülme sıklığı akciğer kanserinin çok altında olmasına karşın, toplumda yarattığı tepki çok fazladır. Aslında çalışanların öldürücü bir hastalığı olan Mezorelyomanın, hastayı inrhara kadar götüren göğüs ağrısı ve nefes darlığı gibi belirtileri; henüz erken tanı ve tedavisinin mümkün olmaması yüzünden yazılı ve sözlü medyada daima ön sırayı almıştır. Yıllık mezotelyoma sayısı, Birle ik

Amerika’da ortalama 2,500, İngiltere’de 700 olmasına karşın, Türkiye’de 600’ün altındadır. Bu kıyaslamaya karşın. Google mororuna girildiğinde mezotelyomayı içeren üç milyonun üstünde Web sayfası ile karşılaşılır. Hastalık bu haliyle. meme kanserinden sonra ikinci sırayı almış ve akciğer kanseri, lösemi, lenfoma ve kolon kanserini geride bırakmıştır.

Dünyada çevresel kökenli mezotelyoma çalışmaları yirminci yüzyılın son otuz yılında Türkiye’de başlamıştır. Bu konuda, ulusal ve inernasyonel dergilerde, yüzün üstünde yazı çıkmıştır. Hastalık, halk ağılığı koruyucu tıp, jeoloji ve mineraloji dallarında da ilgi uyandırmıştır. Medikal Jeoloji, moleküler patoloji ve genetik biliminde yapılan atılımlarla, yeni bilim dallarının doğmasına sebep olmuştur. Gen-çevre ilişkisini gündeme getirmiştir.

Türkiye’de Asbest ve Erionit ile ilgili Hastalıklar isimli bu kitabın içeriği, çoğunlukla ülkemizde yapılan çalışmaları kapsamakla beraber, özellikle jeolojik örneklerde ve akciğer dokusundaki mireralojik çalışmalar, İngiltere’deki, University College of Cardiff’ten F.D. Pooley ve J. Skidmore, Fransız bilim adamı, Patrick Sebastien, Lyon’daki Uluslararası Kanser Araştırma Kurumu elemanlarından R. Saracci ve L. Simonato Belçika’dan Pascal Dumortier ve diğerlerinin katkıları da olmuştur. Başta Hacettepe Üniversitesi Göğüs Hastalığı Kliniği olmak üzere, rahmetli Prof. Dr.

Selahattin Yazıcıoğlu’nun başlattığı çalışmaları devam ettiren Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyeleri, Osman Gazi Üniversitesi’nde rahmetli Prof. Dr. Necal Özdemir’in başlattığı çalışmalardan ve diğer eğitim kuruluşlarının konu ile ilgili araştırmalarından yararlandık. Göreme’deki jeolojik örneklerin incelenmesi, resimlenmesinde, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi’nden Doç. Dr. A. Umran Doğan’ın önemli yardımları olmuştur. İç Anadolu’daki çeşitli köylerde ve Göreme’deki saha çalışmalarında MTA.’dan Jeolog Eşref Atabey’in önemli katkıları olmuştur. Bunların hepsine şükran borcumuz vardır.

Kitabın taslağının hazırlanması bir yılı geçmesine rağmen, çeşitli nedenlerle gecikme olmuştur. Ülkemizde, mezotelyoma’nın cerrahi tedavisinde, dolayısıyla moleküler patolojisi ve generiğinde çok büyük emeği geçen, Ankara Üniversitesi İbni Sina Hastanesi Göğüs Cerrahisi Anabilim Dalı Başkanlığını yapmış olan Prof. Dr. Hadi Akay’ı kaybettik. Kaybımız çok büyük olmuştur.

Umarız bu kitap hekimlerimize faydalı olur. Dileğimiz ileride kirabın İngilizce olarak basılmasıdır.

Kitabın basılmasında emeği geçen Türk Toraks Derneği çalışanlarına ve Bayt Bilimsel Araştırmalar Basın Yayın ve Tanıtım Ltd. Şirketi’ne teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Y. İzzettin Barış
18 Mart 2007 Ataköy/İstanbul